

YER MÜK
VE
TRA
FAL
GAR
BALDIR
BACAK
İŞL
ERİ

RO
MA
N

SERDAR
VSLU

YER MÜK
VE
TRA
FAL
GAR
BALDIR
BACAK
İSL
ERİ

SERDAR
VSLU

SERDAR USLU

1978 yılında İstanbul, Üsküdar'da dünyaya geldi. 1995 yılında Mersin Üniversitesinde başladığı Felsefe eğitimini, 2007 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde savunduğu Platon'da Düzen Sorunu başlıklı doktora teziyle tamamladı. 2008 yılından bu yana Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümünde Doktor Öğretim Üyesi olarak, İlkçağ ve Ortaçağ Felsefesi ve Bilim Tarihi dersleri vermekte, bu alanda makaleler yazmakta ve çeviriler yapmaktadır.

Küçük olaylar küçük müdahalelerle yönlendirilebilir belki ama büyük olaylar daima kendi yollarını izler. Ne önceden kestirmek elde olur onları, ne de bir kez patlak verdiler mi hayra ya da şerre sevk etmek...

Beklenmedik bir anda seylap misali üstüme boşanan o harikulade hadiseler silsilesinin arifesinde bendeniz Tapu Kadastro Müdürlüğünün İstanbul Şubesinde katiplik vazifesiyle iştigal etmekte olan kendi halinde bir devlet memuruydum. O sıralar İkinci Cihan Harbi yeni bitmiş, Frenk göklerinde yepyeni bir istikbalin şafağı sökmüştü. Gelin görün ki bu hayırlı hadisenin ferah havaları henüz şehrimizin semalarına erişmiş değildi. Harbin etkisiyle iyice çekilmez hale gelen baskıcı bir idarenin ağırlığı çökmüştü üstümüze. Ben de gerek siyasi hadiselerin doğurduğu kasvet ortamından uzaklaşmak, gerekse gündelik hayatımızı felce uğratan mahrumiyetlerden sakınmak için kendimi uzunca süredir işe güce vermiş; bir yığın teraneyi devletin

örümcek bağlamış hafızasına nakşeden küflü kağıtlar arasında adeta kaybolup gitmiştim. Kamu üretimi ucuz teksirler üzerinde kıvrıla büküle akan renksiz, zevksiz cümlelerin yarattığı afsunlu nehir, benliğimde adeta afyon etkisi yapıyor; miskin ruhum geleceğe dair cüretkâr hayallerle arada bir hararetleniyor idiyse de adına mürekkep denen sihirli iksirin etkisiyle çok geçmeden yatışıp yeniden kâğıttan uykusuna dalıyordu. Zihnimde eski, sevimli günlerin hatıralarını canlandıran tek meşgale, daireye gidip gelirken şehrin ücra mahallelerinde yaptığım kısa yürüyüşlerdi. Veremli bir adamın göğsüne kurulmuşlarcasına ansızın kabarıp alçalarak en alelade yolculuklarımı bile başlı başına bir maceraya dönüştüren o yorgun sokaklarda biraz olsun soluk almak imkanı buluyor, çocukluğumun kayıp günlerinin kayıp neşesini duyar gibi oluyordum.

Bir sabah elimde ağır bir evrak çantasıyla kan ter içinde yine böyle dairenin yolunu arşınılıyordum ki köhne bir at arabası tam önümde eğleyiverdi.

“Hoop! Babalık!” diye seslendi arabacı mahfilindeki adam. Saçı sakalı birbirine karışmış, kaba saba bir herifti bu. Kafasına kirli, sarı bir kasket geçirmiş, boyuna kocaman, kara bir kaşkol bağlamıştı. Ağzında, sakız mıdır, tütün müdür, nedir, bir şeyler geveliyordu.

“Bana bak hele! Tapu Kadastro Müdürlüğünden misin?”

“Evet.”

“Şu zarfı şube müdürünüze teslim et. Yermük ve Trafalgar Baldır Bacak İşlerinden gönderdiler dersin.”

Afalladım. Adamın elime tutuşturduğu zarfı sıkıca kavrayarak,

“Sorması ayıp, orası da neresi oluyor?” dedim,
“Daha evvel hiç duymamıştım.”

“Boyundan büyük işlere garişma. Ne diyosah o! Müdürüne zarfı verdikten sonra, ‘düttürü dubara züt-türü zubara’ deyip çihacaksın. Annadın mı? Düttürü dubara züttürü zubara... Unutayım deme sakın!”

Adam tastamam bunları söyleyerek kırbaça yüklendi. Araba yokuşun ucunda gözden kaybolunca içimi tarifi mümkün olmayan bir huzursuzluk kapladı. Kendi dairemizin şefiyle bile konuşmaya cesaret edemezken koskoca bir şube müdürünün huzuruna çıkıp bu olmadık lafları nasıl söyledim? ‘Yermük ve Trafalgar Baldır Bacak İşlerinden size bir zarf getirdim’ deyip sıvışmak kolaydı ama şu ‘düttürü dubara züttürü zubara’ meselesi çok canımı sıkıyordu. Bu yüzden daireye varır varmaz konuyu danışmak üzere arkadaşım Safter’in yolunu tuttum. Ne de olsa kendisi amirlerimizle münasebet kurmakta benden daha tecrübeliydi.

“Safter,” dedim, “Bu sabah Yermük ve Trafalgar Baldır Bacak İşlerinden bir Beyefendi, şube müdürümüne teslim edilmek üzere bana bir zarf emanet etti.”

Lafımı bitirir bitirmez Safter’i bir gülmedir aldı,
“Nereden nereden? Bir daha söyle bakayım!”

“Yermük ve Trafalgar Baldır Bacak İşlerinden... Yahu ne gülüyorsun mübarek adam? Gündüz vakti hayal görmedim ya? İşte adamın emanet ettiği zarf! Allah rızası için yardım et Safter! Şube müdürünün odasına bir kez olsun girmişliğim, kendisiyle iki kelâm etmişliğim yoktur. Şimdi ilk kez karşısına çıkıp, ‘yermük, mermük’ diye lafa başlarsam adamın hepten köpürmesinden korkuyorum. Yüksek mevkilerdekilerle münasebet kurmakta benden daha beceriklisin. Bir akıl ver! Nasıl yapalım şu işi?”

“Vallahi, Ali Ulvi, herifin karşısına, ‘Yermük’ten bilmem nereden zarf getirdim’ diye çıkmaya yürek ister. Seni bilmem ama bu isim bana pek uyduruk geldi. Saftiriğin teki olduğunu bilen birileri seninle dalga geçiyor olmasın sakın?”

“Öyle de olsa zarf elimde kalacak değil ya! Epey yüklü bir şeye benziyor...”

Safter, zarfı elimden aldı, evire çevire dikkatle inceledi,

“Sahiden kallavi bir zarf bu bel!” dedi, “Basbayağı mimlenip mühürlenmiş, ağzı da sıkıca kapatılmış.”

Elini çenesine götürüp bir müddet bilmiş bilmiş düşündükten sonra muzip bir edayla,

“Bu durum beni pek işkillendirdi Ali Ulvi” dedi, “Zarfı müdüre hiçbir şey söylemeden teslim et diyeceğim ama işin iç yüzünü bilmediğimiz için başına bela sararsın diye korkuyorum. Her önümüze gelenin dediğini ciddiye alamayız ki canım! Adam eline sopayı tutuşturup, ‘bunu müdürünün kafasına geçir’ deseydi söylediklerini yapacak mıydın?”

“Hay Allah! Görüyor musun başıma geleni! Dahası, adam, zarfı müdürüne teslim ettikten sonra, ‘düttürü dubara düttürü zubarâ’ dersin diye tembihledi beni.”

“Ne dedi, ne dedi?”

“Düttürü dubara düttürü zubarâ...”

Bu sözleri işitince Safter’in savurduğu kahkahayı görecektiniz. Adam, galvanî bataryasına tutulmuşçasına sarsılarak,

“Al şu zarfı, ne halin varsa gör Ali Ulvi,” dedi, “Sen cennet ehline karışmışsın. Sana kimse ilişemez gayrı.”

Alaya alınmak zoruma gitmişti. Zarfı elime alıp dikkatle inceledim. Eğer biraz uyduruk, önemsiz bir şeymiş gibi görünseydi oracıkta yırtıp çöpe atacaktım onu. Gelin görün ki sahiden kallavi bir zarfı bu;

oldukça şişkin ve ağırdı. Ağzı titizlikle mumlanıp mühürlenmiş ama üstüne tek satır yazı yazılmamıştı. İçinde ne olduğunu bilmediğim bir zarfı dairemizin en yüksek âmirinin ellerine teslim etmek hiç işime gelmiyordu ama aksi takdirde başımın hepten belaya gireceğinden korkuyordum. Bu yüzden mesai bitimine doğru bütün cesaretimi toplayarak şube müdürümü zün huzuruna çıktım,

“Beyefendiciğim,” dedim (Hay dilimi eşek arısı soksun! Böyle hitap mı olur?) “Zatîâlilerinizi rahatsız etmek, bu sabah itibariyle aklımın ucundan dahi geçmiyordu ama talihsiz bir olay sonucu (Şu talihsiz lafı çok lüzumsuz oldu, çok!) sizinle bir görüşme yapmak zarureti hâsıl oldu. Bendeniz, bu sabah daireye çıkan yokuşlardan birini tırmanıyordum. Kaba saba bir adam (Hay Allah! Ya adam bir tanıdığysa!) şu zarfı elime tutuşturdu. ‘Bunu, Yermük ve Trafalgar Baldır Bacak İşlerinden selam var diyerek şube müdürünüze teslim et’ dedi. Vallahi beyefendi, benim gibi düşük mertebeli, sıradan bir memurun kafası bu fevkalâde işleri almaz. Malûmunuz; memur taifesi kendince bir yol tutturmaya görsün, istikameti düzleyiverir. Oysa sizin gibi yüksek bir Beyefendinin, Frenk memleketlerindeki asilzadelere özenerek (Sıçtı Cafer, bez getir!) tekerleme kabilinden müesseselerle sırlı serüvenler yaşaması pek makbuldür, pek yerindedir. Bırakınız

Allah aşkına eğlenenleri, alaya alanları. Vallahi sizin yerinizde olsam besbeterini yaparım.”

“Neler geveliyorsun be adam?”

“Yermük ve Trafalgar Baldır Bacak İşlerini diyor-
rum.”

“Ne Baldır Bacağı lan?”

“Zarfı gönderen Baldır Bacak...”

“Kimmiş o Baldır Bacak?”

İnanın; adam denen mahluğun bu kadar aksi olanını daha evvel ne duymuş, ne görmüştüm. Herif, ağzını kabalıktan, ukalalıktan başkasına açmıyor, her lafın arasına insanın asabını dürtten ünlemler sokuşturmayı ihmal etmiyordu. Upuzun kafası, oklavadan burnu, kepçe kulakları ve geriye doğru taranmış yağlı saçlarıyla, affedersiniz, dümbüğün önde gideniydi. Kolları, gövdesine iğretice iliştirilmiş çalı süpürgelerine benziyor; ellerini gizli bir iş çeviriyormuşçasına daima masasının altında tutuyor, konuşurken kaşlarını çatıp yüzünü bir karış asıyor; o ağzını açıp kapattıkça, kırış buruş bir suratın dibinde iki elâ göz, azgın dalgalar arasında yalpa vuran yelkenliler gibi bir belirip bir kayboluyordu.

“Vallahi beyefendi, sizin gibi yüksek mevkiden bir amirimizle konuşmak ben zavallı kulunuza ilk kez nasip oluyor. Allah biliyor ya, böyle saçma sapan

laflarla karşınıza çıkmaya cüret göstermeyecek kadar haddimi müdrikim. Hani, bana tembihlenen ödevleri bir tamam yerine getirmek namına söylüyorum; âmirine zarfı teslim ettikten sonra, affedersiniz, ‘düttürü dubara züttürü zubara’ dersin diye tembihlediler.”

“Ne dediler, ne dediler?”

“Düttürü dubara züttürü zubara... Vallahi görevin farziyeti omuzlarımdan düşsün diye söylüyorum Beyefendi! Yoksa bunların lüzumsuz laflar olduğunu bilecek kadar aklım başımda elhamdülillah.”

“İsmin ne senin?”

“Ali Ulvi, efendim.”

“Böyle ipe sapa gelmez laflarla âmirinin karşısına çıkmaya cesaret edebildiğine göre senin ibiğin epey kalkmış Ali Ulvi.”

“Anlamadım efendim!”

“İbiğin diyorum, ibiğin! Epey kalkmış.”

“Aman efendim! Estağfurullah.”

“Bana bak ulan! Hemen çık git odamdan. Bir daha da kapımın önünden geçeyim deme sakın.”

“Pekiyi zarf ne olacak Beyefendi?”

“Bak hala duruyor yahu!”

Ah zavallı ben! Zavallı ben! O gün orada uğradığı akıl almaz muameleyi şimdi tastamam hatırlamak cesa-

retini bile gösteremeyen ezik ve biçare adam! Moralim ve asabım öyle allak bullak olmuştu ki hayatımda ilk kez daireyi mesai bitiminden önce terk ettim.

*

Şehrin kuytu mahallelerinde bütün gün berduş gibi dolandım durdum. Bahar gelmiş, güller açmış, dallarda bülbüller ötmüş... Ne gözüm görüyor, ne kulağım duyuyordu. Akşamüstü yorgun argın, oturduğum konağın kapısına vardığımda aklımdan kendimi yatağıma atıp sabaha kadar ağlamaktan başka bir düşünce geçirmiyordum. Lakin ev sahibem Hidayet Hanımı sahanlıktaki merdivenin başında dikilmiş, bekler vaziyette görünce telaşa kapılmaktan kendimi alamadım. Kadın, itiyadı olmayan bu davranışıyla beni ürküttüğü yetmiyormuş gibi bir de alabildiğine endişeli bir ses tonuyla,

“Ah! Ali Ulvi evladım! Ali Ulvi evladım!” diye atıldı üstüme, “Ne işlere bulaştın sen böyle?”

“Ne diyorsunuz Hidayet Hanım? Ne işi, ne bulaşığı?”

“Birkaç saat evvel izbandut gibi iki adam paldır küldür konağa daldılar. Boyları, ben diyeyim üç arşın, sen de dört arşın... Kara paltolar giymişler, kara şapkalar takmışlar, ağızlarını burunlarını mendille kapatmışlar... Odanı sordular, gösterdim. Alil acele içeri dalıp ortalığın altını üstüne getirdiler. Artık ne